

LÄNSSTYRELSEN
Skaraborgs län
PLANERINGSAVDELNINGEN
Naturvårdsenheten
1:e byråinsp R Johansson

BESLUT
1976-12-20   11.121-2329-75

Naturreservatet Höjentorp-Drottningkullen i Skara kommun

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning: Höjentorp-Drottningkullen

Kommun: Skara

Socknar: Eggby, Norra Lundby, Skärv och Varnhem.

Fastigheter: Se bilaga 4

Lägesbeskrivning: Ekonomiska kartorna 8D5e, 8D5f och 8D6e. Reservatet är beläget i Valleområdet ca 11 km öster om Skara.,

Gränser: Reservatet är markerat med röd begränsningslinje på till detta beslut fogad karta, bilaga 2. I de delar där reservatet avgränsas av väg ingår inte vägområdet i reservatet

Areal: 900 ha därav sjöareal 280 ha

Förvaltare: Vallebygdens naturvårdsstiftelse

Ägare: Enskilda stiftelse, kommun, kyrkan och kronan

Naturförhållanden: Reservatet utgörs av ett omväxlande landskap, som karaktäriseras av ett särskilt i nordost välutbildat kamelandskap med markanta åsryggar och kullar åtskilda av sänkor med torvmarker och sjöar.

Större delen av reservatet uppvisar ett välbevarat och värdefullt kulturlandskap med öppna betes- och åkermarker omväxlande med mer sluten ädellövskog. Dessa områden har en rikt differentierad vegetation med många intressanta inslag. På torvmarkerna har björkskog stor utbredning. Denna skog övergår stundom i mindre, myrmarker med en starkt skiftande vegetation alltifrån artfattiga tallmossar eller fattigkärr till extremrikkärr med en stor växtrikedom. Lokalt finns även inslag av nästan ren barrskog. Sjöarna, som vanligen uppvisar hög kalkhalt har en eutrof karaktär.

Ärendets handläggning: Vallekommittén, som består av företrädare för markägarna berörda kommuner, landstinget och länsstyrelsen, har 1972 upprättat förslag till naturvårdsåtgärder i Valleområdet. Förslaget innebär att sex naturreservat avsätts i området. Länsstyrelsen har - i en första etapp - avsatt fem av dessa som naturreservat genom beslut den 19 december 1975. Länsstyrelsen har därefter i samråd med skötselrådet, berörda markägare och Vallekommittén upprättat förslag till avgränsning av samt föreskrifter och skötselplan för det sjätte föreslagna naturreservatet Höjentorp-Drottningkullen

Efter värdering och förhandlingar med berörda markägare inom det föreslagna reservatet har samtliga Markägare utom tre lämnat medgivande till reservatsbildningen enligt förslaget mot en inträngsersättning i form av ett engångsbelopp om totalt 368 100 kronor plus ränta. Regeringen har i beslut den 21 oktober 1976. bemyndigat statens naturvårdsverk att av anslaget "Ersättningar vid bildande av naturreservat m.m." disponera högst 410 000 kronor för bestridande av kostnader enligt föreliggande medgivanden. Länsstyrelsen skall jämlikt 34 § första stycket naturvårdslagen (SFS 1974:1025) före utbetalning av ersättningen pröva om inteckningshavares rätt träds för när.

Statens naturvårdsverk, Skaraborgs läns landsting, lantbruksnämnden vägförvaltningen skogsvårdsstyrelsen, Västergötlands museum, domänverket, Vattenfall televerket Västergötlands turisttrafikförening Skaraborgs läns naturskyddsförening samt Skara och Skövde kommuner har beretts tillfälle att inkomma med yttrande i ärendet. Länsstyrelsen har dessutom jämlikt 6 § naturvårdskungörelsen (SFS 1974:1028) förelagt de markägare och övriga sakägare vars rätt kan beröras av förslaget och som ej skriftligen godkänt detta, att om de vill framställa erinran mot åtgärden göra detta hos länsstyrelsen inom viss tid. Förslaget har vidare hållits tillgängligt för granskning efter det att kungörelse där varit införd i ortspressen

Erinringar mot förslaget till reservatsbildning har inkommit från en berörd markägare. Denne har frånsatt vissa t att reservatet skall gälla under detaljanmärkningar yrka 49 år, varefter ny ersättning skulle utgå. Fastigheten är emellertid så belägen och av sådan beskaffenhet, att den med hänsyn till naturvårdens intressen ej lämpligen bör undantas från en slutgiltig reservatsbildning för längre tid. Vissa synpunkter på föreskrifterna och skötseln har framförts av bland annat domänverket, Dessa synpunkter har med hänsynstagande till naturvårdens intressen i största möjliga utsträckning beaktats.

Grund för beslutet

Naturvärde: reservatet rymmer några av de från naturvårdssynpunkt värdefullaste delarna i Valleområdet. Reservatet uppvisar Valleområdets bäst utbildade kamelandskap samt ett väl bevarat och värdefullt kulturlandskap. Den varierande topografin markens goda näringstillstånd och människans påverkan utgör några av förutsättningarna för den nuvarande mångformigheten i vegetationstyper och för rikedomerna på intressanta inslag i florin. Reservatet utgör dessutom som en följd av det tilltalande och omväxlande landskapet, de många sjöarna och närheten till vägar ett lättillgängligt och attraktivt område för allmänheten.

Hela Valleområdet har i den fysiska riksplaneringen bedömts vara av riksintresse för såväl den kulturellt-vetenskapliga naturvården som det rörliga friluftslivet.

Syfte: Att för framtiden bevara ett värdefullt område samt bereda allmänheten möjlighet till friluftsliv i detsamma

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen på till detta beslut fogad karta bilaga 21 med röd linje begränsat område såsom naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (SFS 1976:484), att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för reservatet

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i rätten att förfoga över reservatsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall följande föreskrifter gälla

Det är inte tillåtet att

- 1.1 - utföra fyllning
- 1.2 - anordna upplag annat än för jord- och skogsbrukets behov samt
- 1.3 - utföra sådd eller plantering av barrträd på mark som vid tidpunkten för reservatsbildningen inte är barrskogsbevuxen (jämför vidare punkt 2.8 nedan).

Utan länsstyrelsens tillstånd är det inte tillåtet att

- 2.1 uppföra ny byggnad
- 2.2 spränga eller schakta,
- 2.3 bedriva ny husbehovstäkt
- 2.4 anlägga väg eller brygga
- 2.5 anlägga mark- eller luftledning
- 2.6 dika eller uppdämma
- 2.7 - i sjöar och vattendrag använda kemiska bekämpningsmedel,.
- 2.8 - utföra sådd eller plantering av barrträd på mark som vid tidpunkten för reservatsbildningen är barrskogsbevuxen,
- 2.9 - utföra sådd eller plantering av lövträd på mark som vid tidpunkten f ör reservatsbildningen inte är skogbevuxen samt
- 2.10 - utföra avverkning av lövträd i strid mot fastställd skötselplan,

Föreskrifterna under punkterna 2.2 - 2.10 ovan skall inte gälla inom tomt. Meddelade föreskrifter skall inte utgöra hinder för drift av allmän väg inom vägområdet samt för normala underhållsröjningar av skogsgator för luftledningar Länsstyrelsen kan jämlikt 12 § naturvårdslagen i särskilda fall medge undantag från förbuden under punkterna 1.1 - 1.3. Mark, som i detta sammanhang bedömts utgöra tomt,, samt mark, som vid tidpunkten för reservatsbildningen är bevuxen med barrskog eller annan skog, har angivits på en till detta beslut fogad karta bilaga 3.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande åtgärder vidtages inom reservatet

- 3.1 Erforderlig skötsel av reservatet enligt bifogad skötselplan i den mån detta inte sker genom markägarens försorg,
- 3.2 Anläggande, bibehållande och underhåll av friluftsanordningar enligt bifogad skötselplan samt allmänhetens utnyttjande av dessa
- 3.3 Uppsättande, bibehållande och underhåll av för reservatet erforderliga informationsanordningar.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen gällande allmänheten

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det inom reservatsområdet inte tillåtet att

- 4.1 - skada marken
- 4.2 - plocka blommor, gräva upp växter eller på annat sätt skada vegetationen
- 4.3 - störa djurlivet
- 4.4 - medföra okopplad hund
- 4.5 - framföra motordrivet fordon annat än på därför upplåten väg,
- 4.6 - parkera utanför vägområde för allmän väg annat än på, därför anvisad plats,
- 4.7 - tälta eller uppställa hus eller släpvagn,
- 4.8 - göra upp eld annat än på därför iordningställd plats,
- 4.9 - framföra motorbåt; samt
- 4.10 - anbringa tavla, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

D. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

Syftet med vården och förvaltningen: Reservatet skall vårdas så att landformerna, det värdefulla kulturlandskapet och den intressanta vegetationen i största möjliga utsträckning bevaras samtidigt som allmänheten genom lämpliga åtgärder skall beredas möjlighet till friluftsliv i detsamma

Skötselplan: Länsstyrelsen meddelar föreskrifter till grund för vården av reservatet genom att fastställa bifogad skötselplan, bilaga 5. Planen skall gälla i högst 10 år och vid uppkommande behov revideras

Utmärkning: Reservatet skall utmärkas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Förvaltare: Vallebygdens naturvårdsstiftelse

Samråd: Förvaltaren skall vid områdets vård och förvaltning samråda med markägarna och iakttaga föreskrivet samråd med Naturvårdsverket länsstyrelsen, skötselrådet m fl,

Länsstyrelsen upphäver samtidigt sitt beslut den 8 maj 1956 angående fridlysning av ett område på fastigheten Skarke 4:2 i Varnhems socken samt sitt beslut den 4 januari 1972 angående skydd för landskapsbilden, såvitt rör reservatsområdet

Besvärshänvisning bilaga 1 (formulär nr 2, jordbruksdep).

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden förste byråinspektören Johansson även deltagit länsrådet Norling länsassessorn Egnell naturvårdsdirektören Wramner, överlantmätaren Westling, länsarkitekten Ridal och länsantikvarien Hallbäck I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna, Lindberg Olausson Högemark Axelsson, Davidsson,1 Blomkvist? Eliasson, Gustavsson, Jansson och Wästlund.

Karl Frithiofson

Rune Johansson

